

Nederland produceert 1,2 miljard looppootjes per jaar

Geen Nederlandse 'wokkie-tokkies' naar Afrika of China

Chicken feet, chicken paws, Phoenix Talons, Soto Seker, looppootjes, kippenvoeten, kippenklauwtjes en de mooiste term: walkie talkies. Jaarlijks komen er in Nederland 1,2 miljard looppootjes uit de slachterijen gewandeld. Ooit afgevraagd wat er met dit restproduct gebeurt? In het buitenland, vooral in China en Zuid-Afrika, zijn looppootjes een echte delicatessen en staan mensen ervoor in de rij. De handel is groot, lucratief en soms zelfs louche. Nederlanders halen er echter hun neus voor op en ook de meeste slachterijen zien er nauwelijks brood in.

Midden in een Zuid-Afrikaanse township staat een enorme rij wachtende mensen voor een verroest golfplaten winkeltje. Op de vraag waarom deze mensen in de lange rij staan, luidt het antwoord dat ze er 'wokkietokkies' verkopen. Deze 'walkie talkies' zijn erg gewild. Ze zijn goedkoop, voedzaam en blijkbaar heel erg lekker met het juiste recept. Voor menig arme Zuid-Afrikaan is dit soms de enige mogelijkheid om dierlijke eiwitten en vetten te eten. Ze koken de pootjes in een soep, ontvellen ze en vervolgens worden ze gemarineerd en op de 'braai' krokant gemaakt. Dat dit daadwerkelijk een lekkernij is, blijkt uit het feit dat de rijke Zuid-Afrikaan inmiddels ook de walkie talkies in zijn braairituelen gebruikt. Meer Zuid-Afrikaans dan walkie talkies bestaat er niet naast de biltong, bobotie en boerewors.

Maar de Afrikaanse liefde voor de kippenklauwtjes valt in het niet bij de 'vreetlust' die de Chinezen aan de dag leggen. Hun honger naar chicken paws of Phoenix Talons, zoals de mensen uit Hongkong de klauwtjes

noemen, kent geen grenzen. Chinezen zijn in staat om de klauwtjes op elke denkbare manier klaar te maken en te eten. Ook in andere Aziatische landen kluiven ze klauwtjes. De Mexicaanse keuken kent het en zelfs in Oost-Europa verorberen ze looppootjes. De Afrikaners en Chinezen mogen anders zijn dan ons nuchtere Nederlanders, maar ze zijn niet gek. Kippenklauwtjes smaken echt goed en het wordt tijd dat de Nederlander af en toe eens een voetje naar binnen werkt, want we produceren jaarlijks 1,2 mil-

nooit op het menu komen te staan. Dat is jammer; vooral met Doesburgse mosterd zou het zomaar een Hollandse delicatessen kunnen worden.

Rendac of keuken

Wat gebeurt er in Nederland met de 1,2 miljard looppootjes? Een rondvraag bij de slachterijen en exporteurs levert een neerslachtig beeld op. Joop Eskes van Pluimveeslachterij Esbro in Wehl geeft aan nooit de looppootjes voor humane consumptie te verpakken. Er is volgens Eskes geen markt voor en het is bovendien een lastige markt. Ze belanden bij Esbro daarom op de grote hoop die dierafval categorie 3 heet ofwel ze gaan naar

Rendac om verwerkt te worden. Hopelijk straks in diermeel voor varkens (zie ook het artikel over diermeel in deze uitgave). Brinky Food Trading in Nijkerk handelt veel in pluimvee, maar looppootjes horen daar niet bij. Exportslachterij Clazing in Zevenhuizen verpakte een aantal jaren terug nog

Groot deel van 1,2 miljard looppootjes op de grote Rendac-hoop

jard van deze 'onsmakelijke' kippendeeltjes. Maar als een insectendieet al niet aanslaat in ons land, dan zal bijna iedereen zeggen 'ik ga niet iets eten wat zijn hele leven door stront en bagger heeft gelopen, geef mij maar een eitje'. Stampot van boerenkool met gestoomde kippenklauwtjes zal wellicht

wel looppootjes voor humane consumptie. „Tegenwoordig doen wij hier helemaal niets meer mee”, zegt André Eegdeman, bedrijfsleider bij Clazing. „We slachten 160.000 kippen per dag. Dat zijn 320.000 pootjes. Een paar jaar terug zat er nog wel verschil in opbrengstprijzen tussen afvoeren naar Rendac en export. Een deel van de looppootjes ging toen naar het buitenland. De rest werd als categorie 3 verwerkt tot diervoeders. Maar Hongkong heeft veel handel geblokkeerd en na 2013 is de hele markt in elkaar geklapt. Er is nu geen droog brood meer te verdienen met looppootjes. Het dubbeltjesverschil van destijds is verdwenen.”

Ook bij de Rabobank, centraal punt voor veel gegevens over handel, is weinig tot niets bekend over de export van looppootjes. Rabobank-woordvoester Madelon Kaspers: „Het is helaas niet mogelijk om een antwoord op de vraag te geven wat het exportvolume vanuit Nederland van kippenklauwtjes is. Dit komt omdat het niet als een apart product wordt benoemd; het gaat dus op in het totaalvolume. Hierdoor is geen percentage of aantal bekend.”

Voor de export van looppootjes is een exportcertificaat nodig dat door de NVWA wordt afgegeven. Ook het spitten van woordvoerder Lex Benden van de NVWA levert niet veel informatie op. „Voor looppootjes geven we blijkbaar alleen voor Hongkong certificaten. Officieel exporteert Nederland dus alleen looppootjes naar Hongkong. Over het volume is echter niets bekend.”

Miljoenen euro's

Dat Nederland geen of nauwelijks looppootjes exporteert, is niet verrassend. Ons land focust vooral op kwaliteit en de wokkietokkies worden gezien als een minderwaardig product. Laat Nederland een exportkans liggen? Waarschijnlijk wel. De Hollandse kip staat in het buitenland bekend als veilig en lekker. De export naar China en zeer zeker naar Zuid-Afrika is bovendien aanzienlijk gestegen. In Zuid-Afrika is Nederland de afgelopen tijd zelfs tweede exporteur geworden van kippenonderdelen. Dat land is een belangrijk invoerpunt voor de rest van Afrika met een geweldig exportpotentieel.

Maar dit potentieel en dat van China wordt nu vooral door Brazilië en de Verenigde Staten benut. Brazilië verkoopt bijna 100 miljoen kilo kippenklauwtjes aan Zuid-Afrika en China. De laatste exportcijfers van de VS geven aan dat dit land alleen al 272 miljoen pond ofwel 123 miljoen kilo aan kippenklauwtjes naar China exporteert met een waarde 345 miljoen euro. Dat is bijna 97 procent van de Amerikaanse export van looppootjes. Bijkomend voordeel voor Amerika is dat de lege Chinese zeecontainers op de terugweg naar China met het product gevuld kunnen worden. Amerika importeert namelijk meer uit China dan dat het daarnaartoe exporteert. Ooit was de handel nog lucratiever en verdiende Amerika meer dan 600 miljoen euro aan de pootjes. Maar na een handelsruzie met China en Hongkong over het 'dumpen' van goedkope kiponderdelen, waaronder de klauwtjes, kwam tijdelijk de klad in de export. En dat had ook zijn weerslag op de hele handel in kippenklauwtjes. Bovendien wilde China de import van kippenklauwtjes gaan reguleren. De handel was 'vies en vuil' geworden met vaak zeer slechte kwaliteit kippenklauwtjes. Wie googelt op 'chicken ►

paws' komt nog steeds uit op tientallen handelssites waar deze producten verkocht of gevraagd worden. Het idee ontstaat dat menige transactie niet via de officiële kanalen wordt bezegeld. Lucratieve zaken zijn vaak een beetje louche. Zeker als het gaat om grote hoeveelheden van een laag kwaliteitsproduct.

Inmiddels ligt de handelsprijs van goede kwaliteit kippenklauwtjes tussen de 400 en 600 dollar per ton. Een kippenklauwtje voor de hond kost ongeveer 20 cent inkoop. 1,2 miljard Hollandse kippenklauwtjes kunnen dus 240 miljoen euro opbrengen als ze in de hondenbak belanden, minus alle gemaakte kosten van verwerking, transport en handelskosten.

Duurzame kippenklauwtjes

Het kan interessant zijn om toch weer te kijken naar de export van kippenklauwtjes, want Nederland levert altijd kwaliteit en is een betrouwbare handelspartner gebleken. Voor Hongkong, China en Zuid-Afrika is dat van onschatbare waarde. Wellicht kunnen we

met onze goede reputatie toch een poot tussen de 'kippenklauwtjesexporteur' krijgen. We zouden de beste prijs voor de klauwtjes kunnen bedingen. Engeland is inmiddels ook

pootjes op de grote Rendac-hoop. Gezien de noodzaak de wereld te voeden en vanuit een duurzaamheidsgedachte is het verantwoord om kippenklauwtjes beter te ver-

Misschien kunnen we toch een poot tussen de 'kippenklauwtjes-exporteur' krijgen

om en wil heel graag de 1,9 miljard kippenklauwtjes gaan exporteren. Misschien zou er ook een andere overweging mee moeten spelen in de export van kippenklauwtjes. Op dit moment belandt een groot gedeelte van de 1,2 miljard loop-

waarden. Maar ook aan dit verhaal zit een keerzijde. Het dumpen van kippenklauwtjes zorgt namelijk dat de Afrikaanse of Chinese boer minder voor zijn klauwtjes krijgt en dat is weer niet goed te praten vanuit andere ethische overwegingen. ■

Hongkong exporteisen looppootjes

Om looppootjes naar Hongkong te exporteren, gelden een aantal regels en eisen. Voor de export van looppoten geldt dat de looppoten afkomstig dienen te zijn van koppels pluimvee die niet uit een besmet gebied komen voor wat betreft aangifteplichtige aviaire influenza. Looppoten afkomstig van koppels pluimvee die in het kader van het 'rondmerk-regime' — dat wil zeggen anders gemerkt dan volgens Verordening (EG) nr. 853/2004 is voorgeschreven — worden geslacht, komen niet voor deze export in aanmerking. Uitsluitend looppoten van koppels pluimvee, die in Nederland of in een van de toegelaten landen/gebieden zijn geslacht, verwerkt en verpakt volgens het EG-regime, komen in aanmerking voor deze export. De looppoten dienen op EG-erkende pluimveeslachthuizen opgevangen te worden.

Ze moeten op hygiënische wijze worden ontveld en gereinigd; hiertoe dienen passende materiële voorzieningen aanwezig te zijn. Vervolgens dienen de looppoten zorgvuldig te worden gesorteerd, waarbij aandacht moet worden besteed aan eventueel nog aanwezige verontreiniging, losse opperhuid, ontstekingen en kneuzingen. Deze handelingen worden door het personeel van de onderneming verricht. Partijen looppoten die op deze wijze worden geproduceerd en zijn opgevangen in speciale bakken en gesorteerd, dienen ter keuring aan de NVWA te worden aangeboden. De partij wordt aan een uitwendige visuele inspectie onderworpen, waarbij de NVWA zich eveneens dient te verzekeren tijdens het toezicht in het slachthuis, dat het voorbeschreven proces op hygiënische wijze wordt uitgevoerd. Partijen

looppoten dienen op hygiënische wijze te worden verpakt en voorzien te worden van een GOEDGEKEURD-keurmerk en een sticker op de verpakking met daarop de vermelding van bedrijfsnaam en een duidelijke aanduiding 'HONGKONG'. De looppoten dienen verder afkomstig te zijn van pluimvee waarvan het vlees conform een monitoringsprogramma in pluimveeslachthuizen wordt onderzocht op de aanwezigheid van residuen. Transport van aldus geproduceerde looppoten is alleen mogelijk naar EG-erkende koel- en vrieshuizen onder begeleiding van een geleidebiljet met daarop de notitie 'DEZE LOOPPOTEN ZIJN GESCHIKT VOOR EXPORT NAAR HONGKONG'. Deze transporten dienen in de in- en uitslagregisters van de bedrijven te worden opgenomen. (bron: NVWA)